

Sve nam to omogućuje, da s većom nadom gledamo u dalje unapređenje i podizanje mljekarske industrije u zemlji, koja će svojom izgradnjom pozitivno utjecati i na unapređenje stočarstva.

Ipak ne valja misliti, da će odmah sutra sve ići kao po loju. Bit će još dosta poteškoća, većinom posljedica nedovoljnog shvatanja same uloge mljekarstva kao privredne grane u zemlji. No dosad postignuti rezultati pokazuju, da se i u ovoj privrednoj grani krenulo življe naprijed.

Ljubo Rukavina.

Za razvitak mljekarstva u SRZ

Mlijeko i mliječni proizvodi, važni su artikli za prehranu gradskog stanovništva, a pružaju veliki prihod i SRZ-ama, kod kojih postoje najveće mogućnosti da razviju napredno mljekarstvo. Samo ove godine seljačke su radne zadruge u našoj Republici preko svojih prodavaonica prodale 340.000 litara mlijeka u vrijednosti od neko 6.000.000.— Din i 27 tona mliječnih proizvoda u vrijednosti od neko 5.000.000.— Din. Izlazeći sve više na tržište s mliječnim proizvodima radne zadruge su samo u mjesecu srpnju prodale oko 100.000 litara mlijeka preko svojih prodavaonica. To znači, da su se u posljednjoj godini dana seljačke radne zadruge počele znatno više baviti proizvodnjom mlijeka, njegovom preradom i plasiranjem na tržište.

Postavlja se pitanje, da li su i u kolikoj mjeri iskorištene sve mogućnosti za razvitak naprednog mljekarstva u seljačkim radnim zadrugama?

Koncentriranost muzne stoke — krava i ovaca — kod seljačkih radnih zadruga daje silne prednosti proizvodnji i prodaji mlijeka pred privatnim proizvođačima. Kod zadruga je lakše voditi računa o ishrani muzne stoke, lakše održavati higijenu mužnje mlijeka i vršiti kontrolu muznosti. Zadruge lakše mogu podizati zadrudne mljekare, pa nabavljati strojeve za preradu mlijeka i ostala sredstva. Iskustvo zadrudnih prodavaonica mlijeka, u koje zadrugari isporučuju ne samo mlijeko od zadrudne stoke, već i sa okućnica, najbolje pokazuje prednosti, što ih imaju zadruge u plasiranju mlijeka za tržište. Dakle, kroz zadruge se povećava rentabilnost stočarstva i važnost mljekarstva kao najvažnije grane stočarstva.

Mogućnosti za razvitak stočarstva i mljekarstva nisu dovoljno iskorištene u našoj Republici. Prije svega u SRZ ne iskorišćuje se dovoljno proizvedeno mlijeko, naročito u stočarskim krajevima, kao što su Lika, Podravina, dijelovi osječke oblasti i t. d. Većina zadruga, koje raspolažu muznom stokom, ne shvaćaju, da se i prihodom od mlijeka može povećati prihod zadruge, a time i svakog zadrugara. Često ni fondovi za mehanizaciju ne pomažu dovoljno zadrugama, kako bi razvile mljekarstvo. Iako su neke zadruge u kotaru Garešnica tražile od fonda za mehanizaciju, da se organizira prodaja, pa možda i prerada mlijeka, fond je ovo pitanje prošlog ljeta zapostavljao. U gračkom kotaru imamo primjer, kako se može pravilno ili pak nepravilno gledati na iskorišćivanje mlijeka i na razvoj mljekarstva. Dok je seljačka radna zadruga »Udarnik« u Glogovu prošlog ljeta dobivala za mlijeko i mli-

ječne proizvode po 50.000.— Din na mjesec, seljačka radna zadruga u Donjoj Ploči — koja ima više muzne stoke od zadruge u Glogovu — nije dobivala ni dinara za proizvedeno mlijeko, jer su ga zadrugari trošili između sebe, bez ikakva obračuna. Jasno je, da će kod zadruge u Donjoj Ploči rentabilnost stočarstva biti slabija, a ujedno i zarada zadrugara manja.

Stočarstvo se kod seljačkih radnih zadruga još ne razvija dosta kvantitativno. S obzirom na proizvodnju mlijeka i mliječnih proizvoda, pretežni dio muzne stoke zadrugara je na okućnicama. U nekim oblastima — kao što je oblast karlovačka, — najveći broj stoke je na okućnicama. Nisu izvršene sve mjere za razvoj zadrughnih stočarskih farma i vlastitog stada. Još manje je učinjeno za nabavu kvalitetne stoke izvan zadruga. U našoj Republici ima stočarskih udruga, koje se bave uzgojem kvalitetnog rasplodnog materijala. Vrlo mali broj zadruga obraća se Savezu stočarskih zadruga radi nabave kvalitetnog uzgojnog materijala, iako ima dosta zadruga, koje drže slabo mliječne i nerentabilne krave i drugu muznu stoku.

Ni preradi mlijeka ne obraća se dovoljno pažnje. Iako imamo 21 zadrughnu prodavaonicu mlijeka — pored prodavaonica velikih državnih mljekara — vrlo malo je zadrughnih mljekara za preradu mlijeka. Naša je Republika u takvoj mjeri prikladna za stočarstvo, da bi u daljnjem našem razvitku najveći broj kotara morao imati najmanje jednu veću mljekaru za sabiranje i preradu mlijeka. Veće zadruge u stočarskim krajevima, naročito one, koje su udaljene od saobraćajnih linija i trgovačkih centara, morale bi razvijati svoje mljekare. To se pitanje već danas u praksi postavlja.

Dakle razvitak i uzgoj kvalitetne stoke, brigu o kvaliteti, prodaji i preradi mlijeka, otvorenje zadrughnih prodavaonica mlijeka i prodaja mlijeka državnim mljekarama, podizanje mljekara za preradu mlijeka, — to su zadaci, koji su već danas postavljeni seljačkim radnim zadrugama.

Uvođenje privrednog računa i nove organizacije rada još će u većoj mjeri nametnuti ova pitanja seljačkim radnim zadrugama, jer o njihovu rješavanju zavisi rentabilitet proizvodnje, a privredni račun se upravo bavi pitanjem rentabiliteta proizvodnje pojedinih grana i artikala.

Vaso Prodanović.

Organizacija kontrole kvalitete mlijeka

Kad govorimo i pišemo o kontroli kvalitete mlijeka, moramo u prvom redu raščistiti, jednom za uvijek, pitanje, kakvo mora biti mlijeko, da ga možemo smatrati kao kvalitetno. Pogrešno je mišljenje, koje još vlada kod nas, da je za dobar kvalitet mlijeka odlučan samo postotak masti i specifična težina. To pogrešno mišljenje moramo suzbijati na svakome mjestu, jer se kao kvalitetno mlijeko može smatrati samo ono, koje ispunjava ove uvjete:

1. da je prirodne boje, mirisa, okusa i konzistencije;
2. da je prirodnog sastava, i da su mu specifična težina i postotak masti u propisanim granicama;
3. da je čisto dobiveno i svježije;